

Neoficialūs Lietuvos ambasadoriai: diasporoje jais tampa visi

Neoficiali šalies ambasadorystė - įdomus ir įvairiapusis reiškinys, su kuriuo susiduria bene visi svečiose šalyse gyvenantys lietuviai, net jei to sau ir neįvardija. Mintimis apie tai, ką reiškia suvokti, kad formuoji savo šalies įvaizdį kitos šalies gyventojų akyse, kaip šis suvokimas ateina ir kokią įtaką daro kasdienybėje, dalinasi Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos valdybos pirmininkė Agita Beržanskaitė, gyvenanti Nyderlanduose, Estijos lietuvių bendruomenės valdybos narė Kristina Andla ir Japonijos lietuvių bendruomenės pirmininkas Audrius Sabūnas.

Indrė PLIUŠKYTĖ-ZALIECKIENĖ

PASAULIOLIETUVIS.LT

Diasporoje visi tampa ambasadoriais

„Nuo pat pirmųjų gyvenimo metų Estijoje tapo aišku, kad aš pati reprezentuoju Lietuvą, apie mano gimtąją šalį išpūdį aplinkiniai susidaro iš mano pasakojimų ar nuomonės, mano rankose visa informacijos sklaida. Kaip ją pateiksiu, tokį vaizdą apie Lietuvą susidarys galbūt nė karto su mūsų šalimi susidūrę užsieniečiai“, - sako Estijos lietuvė Kristina Andla. Ši aplinkybė Kristiną įpareigojo, tačiau, kita vertus, tapo paskata parodyti mūsų šalį kitokią.

Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos valdybos pirmininkė Agita Beržanskaitė antrina, kad gyvenantys diasporoje lietuvišką tapatybę nešasi kartu visur - į užsieniečių draugų ratą, į darbą, į universitetą. „Tai smagi misija. Man smagu, jog apie Lietuvą galiu kitiems daug pasakoti, padėti suvokti geopolitinę padėtį, kartais sudaužyti netinkamai suformuotus stereotipus, kurių, tiesa, nepasitaiko daug“, -

sako Agita Beržanskaitė. Nyderlandų lietuvių kalba atvirai ir visiems noriai pasakoja apie mūsų valstybę. „Neoficialiai užsienyje nešti Lietuvos vėliavą yra puiki užduotis – leidžiu sau augti su Lietuva“, – priduria Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos valdybos pirmininkė.

Japonijos lietuvių bendruomenės pirmininkas Audrius Sabūnas pirmos savo viešnagės Japonijoje metu sakosi pirmiausia pasijutęs neoficialiu ne vien Lietuvos, bet ir visos Europos ambasadoriumi, kai buvo pakviestas pristatyti studijų Europoje galimybes japonų gimnazistams. O Lietuvos ambasadorystės jausmas A. Sabūnui pažįstamas seniai. „Liepos 6-ąją, kad ir kur būčiau, visad ištraukiu Lietuvos vėliavą ir giedu himną. Tie himno giedojimai ir buvo mano pirmos ambasadorystės patirtys“, – šypsosi Japonijos lietuvių bendruomenės pirmininkas, giedojęs mūsų valstybės himną ir vieno Japonijos provincijos miesto stotyje, ir Islandijos tyruose. „Geriausiu ambasadoriumi buvau pasijutęs dalyvaudamas kultūros ambasadorių programoje Kioto prefektūroje. Pristatydavau Lietuvą mokyklose, nuostabūs išspūdžiai. Taip niekad pernelyg nenutolau nuo lietuviybės“, – pasakoja dar paauglystėje Japonija susidomėjęs akademikas.

„Aš irgi norėčiau būti lietuvi“

Šią frazę Kristina Andla išgirdo iš savo bičiulių estų ketverių metų dukrytės po Estijos lietuvių bendruomenės organizuojamos kasmetinės Lietuvos dienos Taline. „Visi buvome prisiragavę lietuviškų skanumynų, šokome tautinius ratelius, dainavome liaudies dainas. Šio gražaus atvejo turbūt niekada nepamiršiu“, – šypsosi Estijos lietuvių bendruomenės valdybos narė ir priduria, kad kuria tikrą, gal kiek subjektyvų, Lietuvos įvaizdį, bet niekada savo šalies perdėtai neidealizuoja. „Aš apie Lietuvą labai daug kitiems pasakoju ir tikiu, kad ne vienas mano rato estas į Lietuvą ir lietuvius žvelgia visai kitomis akimis, nepaisydamas stereotipų“, – priduria Kristina Andla, Estijoje gyvenanti jau beveik septyniolika metų.

„Ne vienas žmogus iš manęs sužinojo, jog Lietuva – proeuropietiška valstybė, kuri Sąjungoje jau nuo 2004 metų, ar tai, jog Ryga – ne Lietuva, o Latvija. Bet čia juokais“, – sako Agita Beržanskaitė ir priduria, kad jos rate daugelis šiuos faktus ir taip žino. „Manau, kad ne kartą yra pavykę sugriauti mitus apie galimus šiltus santykius su agresore Rusija. Dabar tai gyvybiškai svarbu“, – sako Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos valdybos pirmininkė.

Audrius Sabūnas. Asmeninio albumo nuotr.

Audrius Sabūnas teigia, kad žmonės gana dažnai padaro išvadas apie šalį iš bendravimo su vienu tos šalies atstovu. „Tik pastebėjau, kad antrą kartą sutiktas pašnekovas nebūtinai atsimins mūsų šalies pavadinimą“, – šypsosi A. Sabūnas. Anot jo, vyresni japonai kartais painioja Lietuvą su Slovėnija, o jaunesni yra gerai informuoti apie stiprų informacinių technologijų sektorių mūsų šalyje, nors kartais ir supainioja Lietuvą su Estija. Tačiau apskritai apie Lietuvą japonai yra gerai informuoti ir lietuvių atžvilgiu neigiamų stereotipų neturi. „Kartais patys japonai teiraujasi, ar Lietuva kada nors turėjo karalių, nes juk Europos valstybė. Tuomet juos sudomina pasakojimai apie LDK paveldą, kad turėjome didžiuosius kunigaikščius, nes Japonija – konstitucinė monarchija, ir ne šiaip monarchija, bet iš išlikusių seniausia pasaulyje, imperatoriškoji šeima yra labai gerbiama, monarchijos buvimą šalyje palaiko absoliuti dauguma japonų. Kitas aspektas – Lietuvos padėtis. Įspūdį daro, kai pasakau, jog Lietuva tiek toli į šiaurę, kad jos piečiausias taškas Rytų Azijoje būtų aukščiau Sachalino salos. Labiausiai norisi perduoti, kad Lietuva turi Čiurlionį, kad baltiškojo politeizmo daug išliko mūsų tradicijose ir šventėse, kad šalyje nuostabi gamta. To neperteiksi, nes reikia

patiems aplankyti, tačiau būtent tai pakeri dažną japonų turistą. Na ir, žinoma, norisi papasakoti apie vicekonsulą Čiunę Sugiharą tiems, kas nėra girdėję. Apie jį labiau žino jaunesni, kaip ir Lietuvoje“, – sako Audrius Sabūnas.

Stereotipai apie lietuvius - emocingi, darbštūs ir mandagūs

„Lietuvius estai vadina šiaurės italais. Mes esame daug emocionalesni, kalbesni, energingesni, drąsesni, mūsų dar gajus ir „direktorius“ mentalitetas. Taip pat Lietuva estams – Didžioji Kunigaikštystė, cepelinai ir Sabonis. Estai labai žavisi lietuvių drąsa, kuri ypač atsiskleidė karo su Ukraina fone“, – sako Kristina Andla.

Agita Beržanskaitė pastebi, kad Nyderlandų Karalystėje akademinėje aplinkoje lietuviai minimi gerais žodžiais. „Galbūt vienas iš stereotipų, kuris nebūtinai yra melas, – mūsų darbo specifika. Mes, lietuviai, daug dirbame. Ne kartą esu girdėjusi, jog samdyti lietuvių naudinga, nes dirbs daug ir nuosekliai. Kartą diskutuodama su japonė dėstytoja išgirdau, jog jai lietuviai patinka, nes dirbant kartu galima pasiekti labai sėkmingų rezultatų“, – sako Hagos universitete Tarptautinę viešąją politiką studijuojanti A. Beržanskaitė.

Audrius Sabūnas teigia, kad Japonijoje juntamas susižavėjimas ne tik lietuviais, bet ir apskritai europiečiais. „Jaučiu, kad esu privilegijuotoje pozicijoje. Vyrauja stereotipas, kad europiečiai vyrai galantiški, mandagūs“, – sako A. Sabūnas. Pasitaiko nesusipratimų dėl Lietuvos geografinės padėties, tačiau dažniausiai japonai lietuvius įsivaizduoja labai teigiamai. Japonijos lietuvių bendruomenės pirmininko spėjimu, taip yra ir dėl to, kad japonai ir lietuviai yra panašūs savo būdu.

Lietuvių tapatybė svečioje šalyje pakinta

Gyvendama Estijoje Kristina Andla sako neabejotinai tapusi ramesnė, tolerantiškesnė. „Man patinka rami ir paprasta estiško gyvenimo tėkmė. Gyvenimas Estijoje labiau išryškino ir mano lietuviškas šaknis. Gyvendami ir būdami Lietuvoje ne taip jaučiame savąją lietuvišką tapatybę, kaip užsienyje. Estijoje, atrodo, net ir lietuviškas sūrelis Lietuvą priartina“, – sako Estijos lietuvių bendruomenės valdybos narė K. Andla.

Agita Beržanskaitė taip pat pastebi, kad gyvenant užsienyje daugėja tolerancijos. „Tarptautinė aplinka man labai sava. Man patinka būti lietuve tarp kitų tautų. Sutinku labai daug žmonių iš kitų pasaulio vietų ir tai man padeda formuoti savo

požiūrį į pasaulį. Manau, jog tampa daug tolerantiškesnė ir empatiškesnė“, – sako A. Beržanskaitė.

Agita Beržanskaitė. Nail Garejev nuotr.

Japonijos lietuvių bendruomenės pirmininkas Audrius Sabūnas pripažįsta, kad kol gyveno Lietuvoje, lietuviška tapatybė jam nebuvo tokia svarbi. „Dabar dažniau prisimenu, kad aš lietuvis ir europietis, nes požiūriai į tam tikrus klausimus išsiskiria, ir čia pasijuntu vienišesnis, nei jausčiausi tarp savo draugų Lietuvoje“, – sako A. Sabūnas. Nors lietuvių ir japonų vertybės daugmaž panašios, bet būna tokių smulkmenų, dėl kurių Audrius jaučiasi mažiau suprastas. „Pavyzdžiui, pirmus du karo Ukrainoje mėnesius ir lietuviai, ir japonai labai rėmė Ukrainą, jaudinosi ir buvo įsijautę. Bet labai greitai pradėjo tai pamiršti, jiems tai atrodo toli ir nelabai įdomu, ir tomis temomis jie nedaug kalba“, – sako A. Sabūnas. Skiriasi ir japonų požiūris į šeimą, į darbą. Išsikraustę iš tėvų namų japonai greit nutolsta nuo šeimos, santykiai atšąla, o darbinėje srityje išsiskleidęs darboholizmas, lyčių nelygybė, moterims paprastai sunku likti darbo rinkoje po gimdymo, paprastai tikimasi, kad jos dėl šeimos paaukos karjerą.

Audrius Sabūnas džiaugiasi dirbęs universitete, kuris yra krikščioniškas, tad ir

požiūris į darbą jame „krikščioniškesnis“. „Tačiau nuo darbinio elektroninio pašto beveik niekad nesiilsiu – atsakau ir sekmadieniais, nebent tam neturiu sąlygų. Apskritai nejaučiu toksiško darboholizmo, jo mano darbovietėje beveik nėra. Kita vertus, toli žiūrėti nereikia, kad pastebėtum. Žinau daug atvejų, kai didieji universitetai organizuoja simpoziumus savaitgaliais, net sekmadienį, kai kuriais atvejais dalyvavimas būna būtinas“, – sako Japonijos lietuvių bendruomenės pirmininkas.

Neoficialus šalies ambasadorius – garbė ar našta?

Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos valdybos pirmininkė Agita Beržanskaitė sako nejaučianti stipriai šio vaidmens įtakos kasdienybėje. „Esu savimi ir elgiuosi taip, kaip man atrodo teisinga. Galbūt padeda tai, jog augu kartu su augančia Lietuva, jos naryste NATO ir ES. Tai mano tapatybės dalis. Mes auginame šią valstybę visi kartu, dėl to būti neoficialia savo valstybės ambasadore yra tik garbė“, – sako A. Beržanskaitė.

„Žiūriu į šį vaidmenį pozityviai, o jei ir įvyksta kokių kuriozų, geriau iš to pasijuokti, o ne galvoti kaip apie našta“, – sako Audrius Sabūnas.

O Kristina Andla nevadintų to nei garbe, nei našta. „Tiesiog tai mažiausia, ką mes, užsienyje gyvenantys lietuviai, galime padaryti dėl savo gimtosios šalies. Pasakoti apie ją, sudominti kitus, atskleisti visai kitu kampu, reprezentuoti savo gimtąją šalį. Juk mes patys esame Lietuvos veidas. Kokį jį parodysime kitiems, tokį išpūdį apie Lietuvą susidarys ir kitos pasaulio šalys“, – sako K. Andla.

Projektas „Pasaulio Lietuva.“

Jei norėtumėte publikuoti straipsnį prašome nekeisti straipsnio pavadinimo, nurodyti informacijos šaltinį, autorių ir projekto pavadinimą.